

Romano hangos

15re

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ROČNÍK 21 • ČÍSLO 6 • VYŠLO 17. ČERVNA 2019

zprávy

LIDICE – Letos si připomínáme 77. výročí vyhlazení obce Lidice a osady Ležáky. V sobotu 15. června se uskutečnila v Památníku Lidice Pietní vzpomínková akce. O osm dnů později se uskuteční vzpomínková akce v Ležácích. Hlavní projev přednesl předseda poslanecké sněmovny Radek Vondráček. Obec Lidice byla vypálena 10. června 1942 jako symbolická odpověď na atentát zastupujícího říšského protektora Heydricha, údajně spáchaný občanem z Lidic. V Lidicích bylo zastřeleno 173 mužů, ženy byly internovány v koncentračním táboře v Ravensbrücku a děti, kromě několika, zavraždili nacisté plynem ve vyhlazovacím táboře. Zemřelo 340 lidických obyvatel.

z obsahu

Téma čísla:

Lavutara

Jak se žije u nás v Janově

Jan Horváth o „sídlíšti duchů“ *strana 2*

Gejza Horváth:

Brněnské hudební skupiny a osobnosti

strana 4

Veronika Kačová

O kořenech romského tance

strana 5

Máme kapacity pro vytváření inkluzivního prostředí na školách?

foto: Sabir Agalarov

V poslední době se tato otázka velmi často diskutuje. Česká republika má za sebou novelu školského zákona právě na podporu rovného přístupu dětí ke vzdělávání. Bohužel, smýšlení naší společnosti je v těchto společensky prospěšných záležitostech pro nás všechny stále velmi skeptické. Neuvědomuje si však, že nám tyto negativní ve-

řejné postoje brání posouvat věci vpřed a přibližovat se k západním zemím, v nichž školství funguje pro všechny děti stejně a bez rozdílů. Ač jsme součástí Evropského společenství již 15 let, zmíněnými postoji ukazujeme, že máme jako společnost stále problém s jinakostí. A to není záležitost, která se dá změnit mávnutím kouzelné-

ho proutku. Jde o silně zakořeněná přesvědčení, která nás tu učí již od našeho narození. Rodiče, škola, vrstevníci, ti všichni nám ukazují směr a hodnoty mainstreamové společnosti.

Z výše uvedeného je tedy logické, že novela školského zákona k vyvolání opravdové změny stačit určitě nebude! Hlavní bariéry jsou

totíž uvnitř samotných škol. Letitá pedagogická praxe učitelů na těchto školách popisuje příčiny neúspěchu některých žáků stále ve stejném duchu. My děláme maximum, ale rodiče nespolupracují, nesnaží se. Samozřejmě, že jsou někteří rodiče ke vzdělání svých dětí lhostejní.

Pokračování na str. 2

Nádvoří Muzea romské kultury naplnil gypsy jazz

foto: Sabir Agalarov

Po dlouhé době jsem opět slyšel v podání špičkových mladých romských muzikantů gypsy jazz. Hráli v Muzeu romské kultury a jejich seskupení bylo mezinárodní. Piano a akordeon hrál Robert Bogdan (SRN), kytaru hrál Zsolt Varady (SR), kontrabas Igor Bihári (SR) a za bicími seděl Josef Bagár (ČR). Dvůr Muzea romské kultury byl plný příznivců jazzové muziky a romský jazzový kvartet, který nikdy předtím nehrál spolu, poskytl posluchačům večer plný hudebních zážitků a poznatků. Svými hudebními zkušenostmi a rutinou drželi muzikanti celý koncert v napětí a stupňující se gradaci. Posluchači oceňovali jejich umění, suverenitu i profesionalitu dlouhými aplausy. Prostorem zněly evergreeny v slow rytmu i swingu a také jazzové valčíky i světoznámé standardy. Svý-

mi improvizacemi harmonií a synkopovaným rytmem se muzikanti provokovali navzájem k hudebním výkonům. Posluchačům tak poskytovali zážitky, které je nutily k věrlým opakovaným aplausům. Někteří posluchači se toho večera setkali s jazzovou romskou muzikou poprvé. Ale i přes tyto rozdíly bylo poznat, že mají o jazz zájem. Svými potlesky oceňovali vzájemnou reflexi muzikantů, jejich nápadité technické jazzové improvizace, strhující rytmiku i uměleckou souhru. Jazz má u Romů své důležité místo a podle muzikantské rutiny bylo poznat, že tito muzikanti byli vychovávaní jazzovou muzikou. Jejich jazzová interpretace byla také důkazem vývoje romského jazzu. Mladí jazzmani hráli pestrá směs

Pokračování na str. 3

zprávy

BRNO – Přibližně tři tisícovky lidí se v sobotu 8. června přišly bavit do míst označovaných jako brněnský Bronx. Osmý ročník pouličního festivalu Ghetto fest přilákal návštěvníky hudbou, jídlem i možnostmi prohlídek někdejší káznice na Cejlu. Kromě hudby a tance bylo na festivalu možné ochutnat i romskou kuchyni nebo se zúčastnit komentované prohlídky po Bronxu, káznici na Cejlu nebo aktuální výstavy Lavutara v Muzeu romské kultury.

PRAHA – Novým místopředsedou Rady vlády pro záležitosti romské menšiny se stal Jan Husák. Nahradil ve funkci Martinu Horváthovou, která se postu a členství v radě vzdala kvůli Andreji Babišovi, který je předsedou Rady. „Osobně chápu její postoj, nicméně jsem v tuto chvíli přesvědčen, že problémy lidí je nutné řešit v každé době, o to více v dobách těžkých,“ uvedl Jan Husák v prohlášení zaslaném serveru romea.cz. „Vnímám, že romská témata jsou Babišovi vzdálená, vnímá je především optikou „boje se šmejdý“, vláda pod jeho vedením situaci řeší především restrikcemi dávek a následky nesou především ti nejchudší. Romská rada na to premiéra pod mým vedením vytrvale upozorňovala,“ dodává na adresu Andreje Babiše Martina Horváthová.

HANUŠOVICE, PŘEROV – Bezpečnost v ulicích Hanušovic na Šumersku začali střežit místní Romové. Radnice se k tomuto kroku rozhodla poté, co zhruba dva roky marně sháněla strážníka na uvolněné místo své městské policie. Podobný projekt funguje již čtvrtým rokem v Přerově, poprvé zde asistenty prevence kriminality vyslalo město do problémových míst v květnu 2015. Dohlízejí na pořádek ve vyloučených lokalitách města, ale pomáhají řešit i problémy s případným obtěžováním obchodníků či záškoláctvím dětí krytých rodiči.

Lžeme dnes, lžeme zítra: Hnutí ANO „prodává“ ústecké ghetto jako úspěch

Celé Ústí nad Labem je od 1. března letošního roku tzv. bezdoplatkovou zónou, kde nově přichozím lidem nejsou vypláceny doplatky na bydlení. O účinnosti výjimečného opatření se vedou spory – jeho kritici namítají, že nejde o boj s chudobou, ale o boj proti chudým. Vládnoucí hnutí ANO opatření hájí; ovšem za cenu argumentace, která zcela pomíjí fakta.

V Ústí nad Labem, kde jsou ceny bytů dlouhodobě nejnižší, se v závěru loňského roku poprvé po delší době zvýšily. Odrazily se ode dna. Tento fakt ústecké hnutí ANO okamžitě využilo k prezentaci na svém Facebooku. I když – o fakt v podání hnutí tak úplně nešlo. Jak je pro fake-news příznačné, stačí realitu trochu přibarvit, aby vypadala lépe a byla přitažlivější.

Tedy tedy skutečná fakta. Za růst cen nemůže ani bezdoplatková zóna, ani spolupráce s univerzitou, ani podpora sportu, ale skutečnost, že se ceny bytů v Ústí nad Labem (mimochoodem po pěti letech vlády hnutí ANO a derivátů, které se z něho odlouply) dostaly na takovou úroveň, pod kterou už nemohly dále klesat.

„Nejvíce byty zdražily v Ústí nad Labem. To bylo způsobeno především obecným tlakem na růst cen nemovitostí s tím, že cenová hladina v tomto městě roste z nízkého základu a i malá změna se následně výrazně projeví,“ uvedl odborník na nemovitosti Petr Hána z poradenské společnosti Deloitte, která zmíněný přehled cen připravila.

Navíc, a to je podstatné, nejde o aktuální ceny, ale o meziroční růst v posledním čtvrtletí roku 2018. Vzhledem k tomu, že bezdoplatková zóna byla v Ústí nad Labem jako celku zavedena od 1. března letošního roku, nemohl se její případný vliv do cenové mapy bytů jakkoli promítnout.

Falešný argument s kriminalitou

Není to poprvé, co ústecké ANO ohnulo realitu tak, aby lépe vyhovovala jeho marketingu. Přesněji řečeno to není poprvé, co hnutí použilo na svých sociálních sítích fake-news. Dne 15. března se hnutí ANO na svém Facebooku pochlubilo vystoupením svého náměstka primátora pro sociální věci Tomáše Vlacha, který byl hostem pořadu Duel na Seznam Zprávách. Vlach v rozhovoru vyzdvihl vliv zavedení bezdoplatkové zóny na pokles kriminality v Ústí nad Labem.

„Kriminalita nám klesá,“ pochvaluje si změnu náměstek Vlach – tak hnutí ANO glosovalo náměstkově vystoupení.

Bездoplatková zóna v tu chvíli platila ve městě teprve dva týdny. Žádné statistiky, které vede Policie ČR, nejsou schopny v tak krátké době žádnou změnu postihnout. Ostatně i proto se vydávají zpětně po minimálně měsíčních celcích.

Argument je to falešný i z jiného důvodu. Kriminalita v Ústí nad Labem klesá setrvale už několik let. A pokud byla údajná rostoucí kriminalita použita jako argument pro vyhlášení celoplošné bezdoplatkové zóny, bylo to podle jeho kritiků nezákonné.

Server HlídacíPes.org v obou případech oslovil ústecké hnutí ANO s žádostí o vysvětlení jeho tvrzení. V obou případech bez odpovědi.

Robert Malecký, Hlídacípes.org

**Chcete přispívat
na naše anketní stránky?
Ozvěte se šéfredaktorovi na
romanohangos@gmail.com**

Máme kapacity pro vytváření...

Dokončení ze str. 1

Zároveň se musím sám sebe zeptat: Jsou snad tito rodiče strůjci segregovaného školství? Necht' si každý odpoví sám.

Postrádám moment sebereflexe samotných škol – co My jako škola, jako učitelé, jako pedagogičtí asistenti můžeme udělat pro to, aby se každé dítě cítilo v naší škole patřičně a dostávalo se mu stejně kvalitní vzdělání? Jako společnost můžeme růst a prosperovat jen tehdy, když budeme schopni sebereflexe do vlastních řad, s cílem zlepšovat a měnit věci v kontextu dnešní doby a potřeb žáků ve výchovně vzdělávacím prostředí.

Domnívám se proto, že potřebnými kapacitami na školách dnes nedisponujeme. Vzdělávací politika potřebuje i nastavení nového systému vzdělávání, odborných kurzů, workshopů pro pedagogy, asistenty, odborné pracovníky apod. Důležitým krokem je i pro komunitní přístup ze strany škol. Je třeba aktivizovat rodiče a dát jim pocit rovnocenného partnera. Komunitní školy mohou vytvářet přátelské prostředí i mezi dospělými.

foto: Sabir Agalarov

Stejně tak jsou nutné i změny ve školních osnovách. Velmi málo se učíme o novodobých společenských jevech jako je např. extremismus, populismus, euroskepticismus apod. Nová politická uskupení pak snadno umí využít naší neznalosti k získání rychlé občanské přízně ve volbách. Mnohem důležitější je však rozvíjet v dětech respekt a toleranci k druhým (kulturně odliš-

ným) jako předpoklad pro dobré mezilidské vztahy.

K těmto celospolečensky prospěšným výzvám bychom se měli stavět zodpovědně s ohledem k našim dětem. Politická vůle by měla být samozřejmá a přicházet napříč politickým spektrem! Bez ní jsou totiž všechny snahy vzdělávacích expertů, aktivistů, romistů a facilitátorů inkluze marné. **Tomáš Ščuka**

Jak se žije u nás v Janově?

Janov, panelákové sídliště, se nachází nedaleko Litvínova v severních Čechách. Když jsme se sem přestěhovali koncem roku 1997, žilo zde na osm tisíc obyvatel, z toho cca pět tisíc Romů. Nastoupil jsem pracovat do mostecké Charity, která má za cíl pomáhat lidem v nouzi s jejich problémy s bydlením, hledáním vhodného zaměstnání, s oddlužením. Začínal jsem v poradně, posléze jako terénní sociální pracovník, chodil jsem do bytů našich klientů a dle možností jsem jim radil a pomáhal.

Nyní se píše rok 2019 a v Janově žije na tři tisíce Romů. Hodně z nich emigrovalo do jiných států, zejména do Velké Británie, tam si našli práci, bydlení a žije se jim líp než u nás. A ti, co zůstali, jak se jim dnes žije?

S obtížemi si hledají práci, většina bydlí v zadlužených bytech pochybných majitelů, kteří se za dvou-pokojový byt nestydí vybírat nájem i 15 tisíc korun. Město před lety své byty rozprodalo majitelům z Ukrajiny, Ruska a jiných států a ti bohatnou na bídě druhých. Město doplácí příspěvky na bydlení a peníze

posílá přímo na účty majitelů bytů. Ti neplatí za služby spojené s bydlením jako je úhrada za teplo, teplou a studenou vodu a dodavatelé jsou pak nuceni zastavit nájemníkům energie. Město si s tím neví rady a chudáci nájemníci jsou nuceni se stěhovat o blok dál. V současnosti máme zde v Janově sídliště duchů. Celé ulice jsou vybydlené, bez nájemníků, až do prvního patra zazděné z důvodu krádeží atd. Je to katastrofa, která nemá jinde v ČR obdoby. Město požádalo stát

o poskytnutí dotace na zbourání vybydlených a prázdných paneláků, letos se budou bourat první z nich. Je to vhodné řešení? Podle mého není. Peníze by se měly využít a použít na opravu stávajících bytů, ty poskytnout za normální nájemné lidem, zřídít v každém vchodu domovníka, který by dohlížel na pořádek.

Ono je snazší bourat, likvidovat a stěhovat problémy do jiných lokalit, těžší je starosti lidí skutečně řešit v jejich prospěch.

Janko Horváth

Sar pes dživel adaj Janovoste?

O Janovos hin sidliskos nadur Litvinovostar pro severna Čechi. Kana amen pes phiraďam beršeste 1997, dživelas adaj vaj ochto ezera nipi, olestar pandž ezera Roma. Chudľom te kerel but'i andre mostecko Charita, savi žutinel le čore manušenge andro lengeru čoripen, pharipen le bešibnaha, but'aha, adošagenca. Keravas andre poradňa, pal oda sar phirado but'akero, phiravas andro khera manušenge u šigitinavas lenge, sar birinavas. Akana pes irinel berš 2019 u Janovoste dživen vaj trin ezera Roma. But lendar gele avri, nekbuter andre Anglija, odoj peske arakhle but'i, khera u mištes peske dživen.

U kola, so ačhile, sar adadives dživen?

Phares peske roden but'i, buter lendar bešen andro khera, kaj kamen bare adošagi le rajenge, save troman tel lel vašo duj sobi the 15 ezera. O foros anglo berša bikend'a peskere khera le Ukrajincenge, Rusenge u jon barvaľon čoripnastar avrendar. O foros pot'inel o love le rajenge pro lengere konta, u jon napot'inen so bi majinenas, vaš o tato, tato the šilalo paňi u o raja, so bičhaven o taťipen, palis ačhaven o energiji le nipenge. O čore manuša džan avrether te bešel, o raja pro foros nakeren oleha nič. Adadives hin o sidliskos mula-no. Cale ulici hin čuče, o khera za-

phandle, zamurimen, kaj te na vareko čoreľ, phagerel.

Hin oda bari bibacht, kaj avrether nane. O foros peske mangľa bare love le themestar the aravela ola čuče phagerde khera tele, ada berš džala tele peršo kher. Oda mištes? Pal mande nane. O love pes majinel te del andro khera, te opravinel, o khera te del le manušenge, andro sako vchodos te del le domovníkos, ko dikhela pro žužipen.

Kajča lokeder hin te runtinel, te aravel, sar te šigitinel le manušenge. Lokeder hin te tradel le nipen avrether andro aver thana, phaderer aľe hin vareso te kerel pre chasna manušenge. **Janko Horváth**

Chomutov chce bojovat proti obchodu s chudobou

Chomutov se začal v květnu připravovat na výkup bytů v problémových lokalitách. Během týdne mu jich lidé nabídli pět, město chce ročně získat zhruba dvacet bytů. Cílem projektu je zprostředkovat dostupné bydlení pro samoživitelky, seniory a mladistvé a zamezit obchodu s chudobou. Město na výkup použije i evropskou dotaci 7,5 milionu korun – město se musí na výkupu podílet alespoň desetinou nákladů.

Magistrát stanovil podmínky, za kterých nemovitost od původních vlastníků koupí. Byt například nesmí být zastaven žádnými dluhy, musí být bez štenic a musí být ihned obyvatelný. „Byt musí být vybaven sprchou nebo vanou, umyvadlem, toaletou, kuchyňskou linkou, varnou deskou a troubou,“ uvedl náměstek primátora Milan Márc (Nový Sever).

Byt se může nacházet na kterémkoli místě v Chomutově vyjma vybraných lokalit na Kamenné a v okolí okresního soudu. Výkup v těchto místech podle radnice neumožňují zásady dotačního programu. „Nemovitost bude vykoupena za kupní cenu v místě a čase obvyk-

Chomutov chce bojovat proti obchodu s chudobou. Radnice proto vykoupí od soukromých vlastníků desítky bytů, ze kterých vybuduje sociální bydlení.

foto: Print Screen z videa ČT

lou, nejvýše za cenu znaleckého posudku,“ uvedlo město.

Komu mají sociální byty sloužit, popisuje Kamila Zinčenková z Vládní agentury pro sociální začleňování: „Jsou to chudí lidé. Lidé, kteří i v dnešní době těžko hledají práci, nebo lidé zadlužení. A pak jsou to samozřejmě samoživitelé.“ Chomutovský magistrát eviduje takových lidí zhruba 150. Podle Zinčenkové je Chomutov jedním z prv-

ních měst, které využívá dotace na výkup bytů a následný vznik sociálního bydlení.

Podle vedení Chomutova může zatím jinde nevyzkoušený model zkrachovat jen kvůli tomu, že se město nedohodne s vlastníky bytů. O výkupu každého bytu i o tom, kdo se do bytů nastěhuje, budou rozhodovat zastupitelé. Poprvé by tak mohli učinit v červnu.

Česká televize

Rasistický útok na romské děti v Lipníku: Policisté stíhají muže a ženu za tři trestné činy

Policisté obvinili muže a ženu za napadení romských dětí v Lipníku nad Bečvou na Přerovsku. Stíhají je za tři trestné činy včetně hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob. Hrozí jim až pět let vězení. Incident se stal na začátku dubna v zámeckém parku. Dvojice dospělých tam podle policie napadla pět romských dětí, dvě z nich musely být po incidentu ošetřeny v nemocnici. Na případu policie nadále pracuje, uvedla pro média přerovská policejní mluvčí Miluše Zajícová.

Případ policisté původně vyšetřovali jako přestupek proti občanskému soužití, později jej překvalifikovali na trestný čin pokus ublížení na zdraví a výtržnictví. Nakonec dvojici stíhá i kvůli rasovým pohnutkám.

„V první dekádě měsíce května zahájil policejní komisař trestní stíhání dvou osob, muže a ženy, které byly obviněny z trestných činů ublížení na zdraví, výtržnictví a hanobení národa, rasy, etnické

nebo jiné skupiny osob, za které trestní zákoník stanoví maximální trest odnětí svobody až na pět let. V souvislosti s touto událostí je nadále vedeno vyšetřování, proto nebudeme k případu sdělovat další doplňující informace a to až do skončení vyšetřování,“ uvedla policejní mluvčí Miluše Zajícová v e-mailu zaslaném serveru Romea.cz.

Případ se stal 7. dubna, policii incident oznámili rodiče dětí. „Celkem mělo být napadeno pět dětí. Rodiče dvěma dětem zajistili ošetření v nemocnici, kde jedno bylo jednorázově ošetřeno a druhé zde zůstalo na pozorování,“ uvedla již dříve policejní mluvčí.

Podle serveru Romea.cz muž děti bil pěstí do obličeje a do hrudníku, podle svědků dokonce jedno dítě do hrudníku kopl. Čtrnáctiletý chlapec skončil v nemocnici s otřesem mozku a pohmožděnými zády, jedna dívka s poraněným hrudníkem a dvanáctiletá dívka s pohmožděnou páteří a přeraže-

ným nosem, uvedl server.

Incident vyvolal ve městě napětí, policie kvůli zklidnění situace spolupracovala s radnicí, specialistou na romskou problematiku a také s asistenty prevence kriminality. Starosta Lipníku nad Bečvou Miloš Prikryl napadení označil za ojedinělý incident. ČTK tehdy řekl, že městská policie má zvýšený dohled nad problémovými místy. Zastupci města se podle něj sešli s policií, romským poradcem, strážníky, odborem sociálních věcí a s romskými aktivisty.

Spolupráci serveru Romea.cz potvrdil terénní pracovník Ivan Kandráč. „Pravidelně komunikuji s některými rodiči napadených dětí. Krajská koordinátorka Renata Kötnerová je ve spojení se styčným důstojníkem pro etnické menšiny. Cílem je, aby byla romská komunita informována a nevzrůstalo vzájemné napětí,“ uvedl pro server Romea.cz Ivan Kandráč.

text a foto: ČTK

komentář

Evropské volby skončily

TOMÁŠ ŠČUKA

Milí čtenáři, koncem měsíce května proběhly volby do Evropského parlamentu. Výsledky těchto voleb nepřinesly nijak zvlášť pozitivní změnu. Ba naopak, kromě vítěze voleb – Hnutí ANO, uspěly také ODS, Piráti, TOP 09, ale i SPD Tomia Okamury. Naopak tradiční demokratická strana ČSSD nedosáhla ani na požadovanou hranici, nebude tak mít v Evropském parlamentu své zastoupení. Volební účast se pohybovala v rozmezí 20-30 procent, tak jako tomu je i v ostatních zemích EU.

V České republice opět neuspěl žádný romský kandidát. Ač můžeme v posledních letech vnímat jakousi aktivitu nás Romů v nejrůznějších volbách, úspěch je stále v nedohlednu. Roste počet romských kandidátů, vznikají nejrůznější kampaně na podporu volební účasti Romů a jejich zájmu o politiku, a přesto se nedaří. Jelikož nedisponují žádnými věrohodnými daty ani výzkumy k tomuto tématu, pokusím se situaci Romů v této oblasti popsat svým subjektivním pohledem.

Předně je třeba si uvědomit, že populace Romů žijící v České republice je s ohledem na platné volební systémy nedostačující. Samotní Romové si své zástupce nejsou schopni zvolit ani při stoprocentní volební účasti. Doba romských politických stran je po rozpadu Československa v 90. letech prostě a jednoduše pryč. Fundovaná romská politická strana, která by romskou menšinu zosobňovala a hrála snad i významnou roli na komunální úrovni, je však i dnes žádoucí a vítaná! Musím ale upřímně říci, že tu dnes takový subjekt nemáme. Naopak, dosavadní Romské demokratické straně se toliko potřebná reprezentace Romů nedaří naplňovat a spíše selhává. Neúspěchy svých kandidátů ventiluje vedení strany velmi nevkusným způsobem v podobě slovních agresivních urážek na nejrůznější spolky, organizace, romské osobnosti apod. Osobně postrádám sebereflexi v samotné straně. Politika je opravdu řemeslo a předpoklady pro to ji vykonávat dobře holt musí být přítomné!

Přeji si proto, aby se mladých a vzdělaných Romů začalo angažovat co nejvíce. Romale, je nás už opravdu hodně a věřte, že začít musíme sami u sebe. Nikdo to za nás neudělá! Věřím také, že mnoho romských osobností má co nabídnout i mainstreamovým politickým stranám. Jako příklad dobré praxe uvedu Slovensko, kde Peter Polák uspěl v evropských volbách a stal se tak historicky prvním romským europoslancem za Slovensko. Právě OLANO – slovenský politický subjekt v čele s Igorem Matovičem obsadil pana Poláka na přední místo kandidátky, což bezesporu velmi významně zvedlo jeho šance na úspěch ve volbách. Tohle je cesta a inspirace pro nás, že to jde!

Peterovi Polákovi ze srdce gratuluji. Svým vzděláním i zkušenostmi je osobou na správném místě. Věřím, že bude vytvářet politiku pro celé Slovensko včetně Romů.

Saste bachtale te aven, Romale.

Nádvoří Muzea romské kultury naplnil gypsy jazz

Dokončení ze str. 1

hudebních jazzových témat i rytmu. K jejich projevům patřily i unisono improvizace náročné na techniku a rozsah tónů znějících v oktávách, kvartách, kvintách a jiných intervalech. Bylo poznat, že jazzová hudba má u nich svou důležitou roli. Jazz v jejich podání byl živý, měl temperament i strhující rytmus. Tvořením improvizací se muzikanti navzájem poznávali, předávali si tak i své zkušenosti, hudební myšlení i svoji hudební osobnost. A jako celek také dali muzikanti vědět posluchačům, že pronikání jazzu do romské společnosti má své dlouholeté kořeny. Byl to významný večer plný romského jazzu i umění.

Gejza Horváth

Iniciativa Housing First radikálně řeší finské bezdomovectví

Finsko je jedinou zemí Evropské unie, kde bezdomovectví klesá. Tajemství spočívá ve zdánlivě banálním řešení – země dává lidem bydlení hned, když ho potřebují, bez výjimek.

Upozornil na to britský zpravodajský server Guardian. Finsko dřív řešilo problém bezdomovectví stejně jako mnohé další země – pomocí tzv. schodišťového modelu. Lidé se pohybovali na různých úrovních dočasného ubytování, a teprve když svůj život nasadili zpět na koleje, dostali byt jako největší odměnu. Nefungovalo to, lidí žijících na ulici nebo v krátkodobých ubytovnách neubývalo a iniciativa Housing First se rozhodla tuhle logiku převrátit. „Bylo jasné, že starý systém nefunguje, potřebovali jsme radikální změnu,“ říká Juha Kaakinen, ředitel Nadace Y, která se zabývá podporovaným dostupným bydlením. „A rozhodli jsme se, že vlastní bydlení musí být prvním krokem.

Nejdřív dostaneme lidi domů, pak mají klid a prostor řešit svoje další problémy. Domov musí být bezpečným základem,“ dodává. Každý člověk, který do programu Housing First jako bezdomovec vstoupí, musí splnit jednoduchá pravidla. Má smlouvu a platí nájem, buď ze svého, nebo z příspěvku od státu, a neužívá drogy. Po tříměsíční zkušební lhůtě se smlouva stává trvalou. Někteří nájemníci podle Kaakineho zůstávají sedm let, jiní odejdou po roce nebo dvou. Projekt Housing First stojí samozřejmě peníze. Finsko zatím zaplatilo 250 milionů eur za byty a za platy tří set pracovníků. Následná studie pak ukázala, že státní úspory ve zdravotní péči a v soudnictví dosáhly díky novému opatření až patnáct tisíc eur ročně na osobu.

Projekt Housing First a sesterský mezinárodně oceňovaný Rapid Re-housing úspěšně fungovaly i v Brně, kde je zavedlo hnutí Žít Brno. Statistiky ukazovaly, že po roce fungování si byt udrželo a nastavené podmínky splňovalo 96 % z necelé padesátky rodin. Nová koaliční vláda mu ale na začátku dubna neprodloužila platnost s odůvodněním, že byl drahý.

text: Michaela Sladká, foto: Monica Kelly

Přeživší obyvatelé Lidic si připomněli krutý osud obce

Od krutého vyhlazení Lidic a popravy mnoha tamních obyvatel jako odvety za atentát na Reinharda Heydricha uplynulo 77 let. Události si v pondělí připomněla hrstka místních, velká pietní akce se plánuje na nadcházející víkend.

Zástupci přeživších lidických dětí a lidického památníku se v pondělí účastnili malého pietního aktu v budově kladenského gymnázia, kam nacisté po obsazení Lidic deportovali ženy a děti. V tělocvičně školy strávily ženy s dětmi hrůzně chvilé čekání na další osud. Tady pak vojáci odtrhli děti od jejich matek a mnozí už se nikdy nespátřili.

„Přeživší děti položily květiny na místa v tělocvičně, kde tehdy ležely a čekaly. Květiny pak daly i k soše Lidické ženy před budovou školy,“ uvedl mluvčí Památníku Lidice Filip Petlička.

Bez Vodičkova projevu

V následujících dnech se budou konat další vzpomínkové akce. V pátek 14. června od 20 hodin zahraje na nádvoří před lidickým muzeem armádní orchestr.

„Pak se budou číst jména zavražděných lidických dětí, což bývá velmi silný zážitek. Současně s tím se zapalují svíčky na pietním území. Na místě každého původního domu bude hořet svíčka,“ dodal Petlička.

V sobotu 15. června od 9 hodin začne mše na základech zbořeného kostela svatého Martina, hodinu nato samotný pietní akt, pokládání věnců a květin na společný hrob. Následovat budou projevy.

Tentokrát nevystoupí předseda Českého svazu bojovníků za svobodu (ČSBS) Jaroslav Vodička, který sklídl kritiku za kontroverzní výroky a ocenění komunistického poslance Zdeňka Ondráčka, jenž se jako policista podílel v roce 1989 na potlačování protirežimních demonstrací.

„Místo něj by měla vystoupit starostka Lidic Veronika Kellerová spolu s Marií Šupíkovou (86), která je nejstarším přeživším lidickým dítětem. Tehdy jí bylo 10 let,“ uvedl Filip Petlička.

Žijí už jen dvě ženy

Kromě nich vystoupí tradičně ředitelka památníku Martina Lehmannová a dalším řečníkem by měl být předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček (ANO).

Těto hlavní části piety by se měly zúčastnit i poslední dvě žijící lidické ženy, ale záleží na tom, zda jim to dovolí jejich zdravotní stav.

Tradiční bude také vystoupení 14 sborů ze všech českých krajů. Přijet by mělo kolem 620 dětí a spolu s nimi by měla podle Petličky vystoupit i Monika Absolonová.

Radek Plavecký, Právo

Brněnské hudební skupiny a osobnosti

foto: Sabir Agalarov

Brno je kolébkou romských hudebních osobností, romské lidové muziky i nových hudebních trendů a žánrů. Místní hudební scénu tvořili a stále tvoří zejména ti Romové, jejichž rodiny se do Brna stěhovaly po druhé světové válce za prací. Tak přišly do Brna i velké muzikantské rody a přinesly s sebou romskou lidovou muziku z různých oblastí Slovenska. Horváthovci, Dirdovci a Bagárovci přinesli romský folklor ze Spiše. Lázokovci prezentovali folklor maďarský z regionu Rimavská Sobota – Košice. Hriskovci do Brna přinesli folklor z Detvy a Očové. S těmito významnými rody přišli do Brna i profesionální barovní muzikanti, kteří pracovali u hudební agentury KDK (Koncertná a divadelná kancelária Bratislava). Romští muzikanti v Brně prezentovali své umění nejen na romských tradičních a rodinných akcích, ale

i v brněnských barech, kavárnách a restauracích. Bylo normálním jevem, že na romské svatbě zněla nejen romská folklorní muzika a rom pop, ale i světové evergreeny, populární hity, dobové písně a také moravská lidová muzika. S cimbálovkou hráli univerzální hudbu, operety, výňatky z oper či vídeňské valčíky. Muzikanti ovládali více nástrojů a bylo normální, že violista hrál bicí, houslista kytaru, kontrabasista saxofon, harmonikář cimbál. Muzikanti střídali nástroje podle potřeby a hudebních žánrů.

K nejvýraznějším romským souborům v Brně patřila cimbálová muzika Eugena Horvátha. Romům byla velice blízká, hrála staré písně slovenských i maďarských Romů, halgata, čardáše, foxy, oblastní folklor Čech, Moravy a Slovenska, ale i písně nové v moderních instrumentálních úpravách. Při vystou-

pení této kapely mívali Romové mnohdy slzy v očích a naotech slova: „Tumen san amare lavutara – Vy jste naši muzikanti.“ Rodinná tradice pokračuje v cimbálové muzice primáše Milana Horvátha. K dalším významným skupinám Brna patřili Bagárovci. Kapela měla repertoár složený převážně z vlastních písní, ale hrála i romské lidové písně a dobově populární melodie různých rytmů s jazzovým nádechem. Rodina Hriskových hrála „vrchárský“ folklor ze středního Slovenska. Skupina bratrů Lázokových – Mírek, Zdeněk a spol., hraje vlastní písně, které se staly evergreeny a které definovaly lokální podobu žánru romského popu. Z oblasti nových hudebních žánrů se v Brně stala nejvýraznější skupina Gulo čar bratrů Dirdových, která na tuzemské hudební scéně zpopularizovala žánr funky.

Gejza Horváth

Bernakre bandi he bare lavutara

O foros e Berna ehin than, kaj has, he furtom hin but lavutara u maškar lende hin he bare džene lavutara. Bernate bašaven o Roma tradično romano folklorno bašaviben, he všel'ijaka aver bašavibnaskere trendi he žanri. Ki e Berna ande peha o romano bašaviben o romane fajti, so avile adaj te kerel but'í pal o dujto lumakero mariben. Lenca avile he bare lavutarike fajti, ande peha všel'ijako romano slovačiko bašaviben. O Horváthovci, o Dirdovci he o Bagárovci ande ki e Berna o folkloris pal e Spiša. O Lázokovci ande o ungriko romano folkloris andal o Kašakero regijonos Rimanská Sobota. O Hriskovci prezentinenas Brnoste Detvake-ro folkloris. Ale lavutarike fajtenca avile ki e Berna he o profesionálna kavareňska lavutara, so bašavenas tel e agentura KDK Požoma (Koncertná a divadelná kancelária Bratislava). O Romane lavutara Bernate bašavenas na ča o romane tradične akciji, bijava, boňi, zabavi, aľe bašavenas he koncerti perdal o nipos, he tiž bašavenas andro brněnska bari, kavehauzi he pal o karčmi. Has normalno, hoj pro romano bi-

jav šund'olas na ča romano folklorno bašaviben, aľe he rom pop, lumakere evergreeni, aľe he vicherna hiti andal oda ideos. Tiž bašavenas moravsko folkloris. La cimbalovkaha bašavenas o Roma he univerzaln bašaviben, avri kidle kotera andal o opereti abo vídeňska valčiki le Štrauzostar. O lavutara bašavenas pro buter sersami u has normalno, hoj o bračistas bašavelas pre bubna, o primašis pre gitara, o bugošis pro saksofonos, o harmonikarošis bašavelas pre cimbalma. O lavutara meňinenas o sersami, sar lenge kampolas, he savo žanros bašavenas.

Ki o nekfeder romane subora Bernate patrinelas e banda, so lake kerelas primašis o Jankus - o Eugen Janko Horváth. Le Romenge has kaja banda moneki pre kedva, bo bašavenas amare purane romane he ungrike giľa, halgatoní, čardaša, foksi he tiž gadžikano, slovačiko he moravsko folkloris. Bašavenas he moderna giľa andro neve instrumentalna upravi. Sar kaja banda bašavelas le Romenge, ta le Romen has andro jakha o apsa a pre čhib o lava: „Tumen san amare lavutara

–Vy jste naši muzikanti.“ Kaja fajtakri tradicija akana preiľas le Januskro čhavo, o primašis Milan Horváth. Ki o bare lavutara patri-nenas he o Bagárovci, oda has banda, so bašavenas o phure le ternenca - peskre čhavenca. Bašavenas romano tradično, he slovačiko, he ru-siňiko folkloris. Kala fajtatar pes thode andro holportos o terne Bagárovci, kerde moderno banda u bašavenas peskre vlastna giľa. Aľe tiž bašavenas romane giľa, čardaša, foksi, halgatoní, he o popularna akorutna giľa andro všel'ijako tempos he andro džezovo štilos. E fajta Hriskovci bašavenas slovačiko vrcharsko folkloris Detvatar. E romaňi banda thode tiž o phrala o Lázokovci – o Mirkus, o Zdenkus, he lengre bratranci he amala. Bašaven tiž peskre vlastna giľa. Lengre giľendar pes ačhile romane evergreeni, so peske giľavenas savore Roma. Lengro štilos charakterizinas o žanros rom pop. Andro žanros rom pop pestar dine moneki fest te džanel he e banda Gulo čar, so kerde o phrala o Dirdovci. Jon spopularizinde paš o Roma o žanros fan-ki.

Gejza Horváth

O kořenech romského tance

Tanec je důležitou součástí života všech věkových generací, všech kultur a národů ve světě. Dohromady s hudbou a zpěvem tvoří jedno velké bohatství a dědictví. Všechny Romy v hudbě a v tanci spojuje jejich citění, prožití emocí a také skvělá improvizace. Tancem lze vyjádřit nejrůznější pocity, sdělit náklonnost jednomu, úctu druhému, uvolnit energii a napětí, nebo je naopak tancem získat. Tanec je bezprostředně spojen s hudbou, která se podílí na celkové formě, výrazu a obsahu tanečního pohybu. Kdysi dávno prý určití Bohové tancem třeba přivolávali déšť, vzduch, nebo vítr. Tanec byl a je určitá forma meditace, která očisťuje každého člověka na celém světě. Tancem lze také cíleně zlepšit svou fyzickou kondici, pokud jej provozujeme jako určitý druh sportu. Tanec se mění, protože vznikají a vyvíjejí se nové projevy, nikdy není všední. Tanec u Romů hraje důležitou roli, upevňuje mezilidské vztahy, taky je prostředkem pro neverbální komunikaci s okolím. Romové se dokážou v tanci přizpůsobit na každou hudbu.

Tradiční romský tanec

Je to oblíbený tanec, který charakterizuje luskání, tleskání a vydupávání. Kroky jsou dané, pohyby rukou, nohou a těla jsou velmi rychlé. Často jsou doprovázené veselými pokřiky. Tanečníci se někdy drží rukama, nebo tančí každý sám, nebo při sobě. Žena má na sobě bohatou našasenou sukni připomínající motýla a halenku, na hlavě šátek zdobený penízky. Vlající vlasy má rozpuštěné. Její tělo je pevné, pružné, rychlé, štíhlé. Dokáže vnímat prostor kolem sebe, který je jejím velkým jevištěm. Tělo je vždy rovné, hlava vzhůru, ruce poměrně volné. V romském tanci můžete najít prvky z Indie, Balkánu, respektive celého světa. Řekla bych, že romský tanec je i celosvětový tanec. Tím, jak Romové kočovali, se romský tanec postupně vyvíjel. Stejně tak jako hudba. Pro romský tanec je nesmírně důležitý oděv, který je s ním spojený. Kroje jsou většinou laděny do veselých barev jako je červená, zelená, modrá, zlatá. Buď se vzory květin nebo jednobarevné, zdobené různými tršně-

mi, prýmky, krajkami atd. Součástí je halenka (vizitka) s dlouhými rukávy. Šátek je ozdobou a také taneční pomůckou. Doplnky jako jsou dlouhé náušnice, květiny do vlasů a další ozdoby dotváří základ tanečního kostýmu.

Typické prvky romského tance

Je to práce nohou, rukou, pohyby boků, hlavy. Také práce s kolovou sukni, potom otáčení se v prostoru nebo na místě, hlasitý pokřik. Práce s romským šátkem, tamburínou. Čardáše se vyznačují originálnější melodií, která odpovídá charakteru písně. Časté jsou doprovodné vokály (hop hop), rytmizované počítání (jekh-duj-trin-štar). Nesmím zapomenout na gesta, mimiku a pohledy.

Mužský romský tanec se nazývá čapaš. Je to velmi divoký, rychlý tanec zaměřený na ovládnutí nohou, luskání rukou a vytleskávání do daného rytmu hudby. Zdůrazňuje zejména rytmus a je výraznější. Střídání úderu na hrud' a tlesknutí o dlaně je typické pro tento mužský tanec.

Ženské tance jsou spíš ozdobou mužských tanců, kroky jsou menší, decentnější a jemnější.

Tanec dětí

Je velmi oblíbená volnočasová aktivita. Jejich taneční vývoj začíná už od dětství, kdy rodiče a příbuzní jejich talent podporují. Romové mají z tance radost. Pohybové nadání u dětí se objevuje už od 3 let, nebo dokonce od prvních krůčků, kdy dítě napodobuje pohyby rodiče nebo staršího sourozence.

Romské děti dnes rády tančí moderní rom-pop. Odkoukávají kroky z Youtube a snaží se je kopírovat. Vznikají romské taneční soubory, které však neví, co to romský tradiční tanec je. Často se stává, že při svém veřejném vystoupení vystupují s moderními písněmi za doprovodu reprodukcí hudby, třeba od známé zpěvačky Mary, a myslí si, že tančí romský tradiční tanec. Pletou si hudbu a kroky. A celkově to vypadá jako pokřivený romský tanec, který nemá kořeny. Takových souborů je mi moc líto. Není

divu, proč potom české soubory mají v programu zařazený i romský tradiční tanec. Několikrát jsem se i setkala s tím, že soubory v České republice při vystoupení neměly ani kostýmy a dovolily si tancovat jen v černých legínách a na bocích měly přivázané orientální penízkové šátky. A když jsem viděla jejich obuv, zhrzela jsem se. Slečny v souboru dokonce měly v puse žvýkačku a byly zmalované, jako kdyby šly někam na bál.

Způsobů, jak skutečně předat romský tanec dětem, je několik:

1. Rodina, starší sourozenci
2. Zájmové kroužky zaměřené na taneční pohyb
3. Členství v tanečním souboru
4. Romská historie (publikace)
5. Workshopy tance pod vedením profesionálních tanečníků ze světa
6. Škola, kde je víc romských dětí
7. Podpora, motivace a láska

Vedoucí tanečního souboru by měl mít hluboké teoretické znalosti a praktické dovednosti. Vedoucí by měl umět sám profesionálně tancovat a měl by umět dětem předvést, co se po nich vyžaduje. Hodina by měla být pro děti prospěšná, poučná, smysluplná.

Když jsem se zeptala dětí, proč navštěvují kroužek romského tance, odpověděly, že je to baví nebo že tam mají kamarády a chtějí vystupovat, nebo se chtějí naučit nové kroky.

Díky veřejným vystoupením si děti můžou uvědomit, že někam patří, že jsou hrdé na to, kým jsou. Ukázat jiným dětem, že jsou lepší a předvést se ve škole svým učitelům nebo rodině.

Být učitelem tance neznamená jen přijít na hodinu a odučit choreografii. Být učitelem tance zahrnuje čtyři důležité prvky:

1. Vlastní rozvoj (nepodceňovat a rozšiřovat své schopnosti a dovednosti)
2. Předávat informace
3. Vzdělávat se v tanci (rozvíjet i duševní schopnosti)
4. Učit (předávat znalosti a dovednosti)

Veronika Kačová

Před 80 lety odmítly USA židovské uprchlíky před nacismem

Po Křišťálové noci z listopadu 1938, kdy byli Židé v nacistickém Německu, obsazeném Rakousku a v okupovaném pohraničí českých zemí po desítkách vraždění a po tisících odvážení do koncentračních táborů, se mnoho z nich rozhodlo odjet do zahraničí. Jednu z nadějí představovala loď Saint Louis, která jezdila z Hamburku do USA. Cesta přes Atlantik ale pro většinu z 937 převážně židovských uprchlíků, z nichž někteří prchali i z Československa, neskončila šťastně: USA lodi před 80 lety, 4. června 1939, nedovolily přistát u svých břehů. Běženci tak museli odjet zpět do Evropy. Více než 250 z nich poté zahynulo v nacistických koncentračních táborech.

„Osud těchto uprchlíků představuje mikrokosmos holokaustu,“ řekl historik Scott Miller z amerického Muzea holokaustu, který spolu s kolegyní Sarah Ogilvieovou napsal o této kauze knihu. O tragické pouti byl v roce 1976 také natočen britský film Poutí zatracených, ve kterém hráli Faye Dunawayová, Max von Sydow či Orson Welles.

V roce 1939 byli Židé v nacisty ovládaných zemích v prekérní situaci. Obtížné bylo také získat vízum například do USA, kde byly v účinnosti kvóty pro přistěhovalce. Doma museli nechat většinou celý svůj majetek.

Na 175 metrů dlouhou, černobilou loď St. Louis s osmi palubami nastoupilo v sobotu 13. května 1939 v osm hodin večer v Hamburku 937 běženců (jen jeden z nich nebyl Žid). Za listek zaplatili 500 dolarů a v rukou měli víza, která též zaplatili. Cílem byla kubánská Havana.

Po dvoutýdenní plavbě, během které zemřel jeden uprchlík, ale 27. května kubánská vláda, která změnila předchozí dohody o vstupu do země, dovolila vystoupit jen 29 běžencům. Ostatní museli pokračovat v plavbě směrem k USA s nadějí, že je zde přijmou. Loď pod vedením kapitána Gustava Schrödera se blížila k Miami a již byla vidět světla města. Urgentní žádosti o povolení přistát odešly americké vládě, dva osobní telegramy dostal i prezident Franklin Roosevelt. Nikdy na ně neodpověděl. Místo toho musela loď 4. června 1939 (přijmout je tehdy odmítla i Kanada) obrátit kurz a vrátit se do Evropy.

Loď se nevrátila do Německa, ale 17. června přistála v belgických Antverpách. Po horečném jednání několika židovských organizací bylo 288 uprchlíků převezeno do Británie, 224 přijala Francie, 181 Nizozemsko a 214 zůstalo v Belgii. Jejich osud (s výjimkou těch v Británii, kteří všichni válku přežili) se ale dramaticky změnil po květnu 1940, kdy nacisté přepadli západní Evropu. Z 619 běženců z Belgie, Nizozemska a Francie jich 254 zemřelo během holokaustu (většina zahynula v Osvětimi, Sobiboru a dalších vyhlazovacích táborech), válku přežilo 365.

Kapitán Schröder obdržel později za svou roli při záchraně izraelskou medaili Spravedlivý mezi národy světa, loď, které velel, sloužila až do roku 1946 jako hotel, ze služby byla vyřazena v roce 1952.

Události kolem lodi a nepřijetí židovských běženců na Kubě, v USA a Kanadě využili nacisté obratně k propagandě proti Židům.

Na lodi plul i manželský pár československých občanů Moserových, který žil před válkou v Praze. Rosalie (narozena jako Mosesová) i Edmund Moserovi byli vysazeni ve Francii, Rosalie údajně zemřela v roce 1942 v nemocnici ve Francii, její muž ale válku přežil: v roce 1947 přijel do New Yorku, kde o rok později zemřel.

V Nizozemsku byli tehdy vysazeni například i manželé Sidonie a Richard Karmanovi ze Slovenska a jejich dcera Ana Gordonová, které byly v roce 1939 čtyři roky. Sidonie a Ana byly v roce 1944 poslány do koncentračního tábora Ravensbrück, Richard do Buchenwaldu. Všichni tři válku přežili, setkali se v Amsterdamu a odjeli do Mexika a poté do USA. „Měli jsme velké štěstí,“ řekla před časem Sidonie, která žila v Kalifornii.

Předválečná imigrační politika USA byla podle dokumentárního pořadu televize PBS z roku 1994 diskriminační vůči přistěhovalcům z Evropy a neměnila se ani při rostoucím počtu Židů snažících se uniknout z Evropy přes americké konzuláty. Tento přístup, který se nejvíce projevoval na ministerstvu zahraničí, se postupem času a s příchodem války zhoršoval a výstižně jej charakterizovalo tajné memorandum náměstka ministra zahraničí Breckenridge Longa konzulům v Evropě, aby udělování víz Židům dalšími byrokratickými překážkami „odkládali a odkládali“.

Podle pořadu, který někteří historici kritizovali jako „jednostranný“, také ministerstvo dlouho přijímalo informace o holokaustu s nedůvěrou, odmítáním a utajováním. Spojené státy přijaly v letech 1933 až 1938 na 40.000 Židů, zlomek těch, kteří o to usilovali. Teprve na záměr ministra financí Henryho Morgenthaua se podařilo ustavit v roce 1944 zvláštní výbor pro válečné uprchlíky, který zachránil životy desetitisíců Židů.

V kanadském Halifaxu odhalili v lednu 2011 sochařské dílo Kolo svědomí sochaře židovského původu Daniela Libeskinda. V roce 2012 se formálně omluvily USA, loni Kanada.

ČTK

Uprchlíci na palubě lodi Saint Louis

foto: ushmm.org

Romský karavan

(dokončení)

„Přístup blíží, chlapče,“ řekla důrazným hlasem. „Jsi nadaný, ale neumíš nalézt svůj skrytý talent. Dovoluješ ostatním, aby řídili tvůj život, protože používáš špatný klíč ke svému srdci.“ Phuri baba ze svých šatů vytáhla zlatý klíč zdobený polodrahokamy. Natáhla ruku a podala mi ho. Symbolika klíče znamená nalézt svůj domov a bezpečí. „Ty jsi svůj domov a bezpečí ztratil, dovolil jsi ostatním, aby ti vzali to, kým jsi. Ty jsi ten svůj klíč ztratil, proto ti dnes dávám druhý. Je to klíč od těch dveří, které jsou za mnou v karavanu. Za těmi dveřmi se ti odhalí to, co jsi ztratil a čemu jsi ve svém životě nerozuměl.“

Vůbec jsem nechápal, jak by za těmi dveřmi něco mohlo být. Dělá si snad Phuri baba legraci, nebo mi tím chce něco naznačit? Lulud'i viděla moji pochybnost a zmatek. Vzala mě za ruku a dovedla mě ke dveřím dřív, než jsem stačil něco říct. Řekla: „Budeš si muset zvyknout na to, že jsou věci a události, které jsou větší než to, co znáš.“

Vsunul jsem klíč do dveří v místnosti karavanu. Otočil jsem jej dvakrát a zazněla melodie staré romské písně Dželem Dželem. Pomalu jsem otevřel a vstoupil, dveře za mnou se jemně zavřely.

Ocitnul jsem se ve zlatém prostoru. Neviděl jsem v něm svoje tělo. Z prostoru kolem byla slyšet hudba a hlasy. Náhle jsem ucítil, jak se ke mně něco přibližuje. Zlatá barva se začala měnit a místo se vyplnilo romskými ornamenty a symboly romství. Uprostřed se točila čakra, doleva i doprava, která stále zrychlovala. Z čakry vyšel oheň, který mě pohltil do sebe. A když jsem potom otevřel oči, stál jsem na louce u karavanu svého dětství.

Viděl jsem sám sebe jako malého kluka. Svěho dědu, tátu a mámu, jak jsme všichni spolu. Děda vyřezával dřevěné hračky, které potom prodával. Máma vařila v hrnci guláš, táta chystal dřevo. Obraz se rozplynul a objevovaly se další a další scény mého života a potom scény ze života mých rodičů a dědy z doby, kdy jsem se ještě nenarodil. Jako bych se propadl v čase zpět a viděl příběh o putování naší rodiny. Vše do sebe zapadalo a nakonec jsem porozuměl tomu, že i každé gesto, úsměv nebo slovo mělo svůj význam a hodnotu. Viděl jsem hloubku romské duše a kultury. Každý krok, až jsem se vrátil na úplný počátek a uviděl první Romy. Dávno a dávno předtím, než tu stála současná města. Viděl jsem, jak nám první radost a tanec darovalo samo slunce. A teď jsem pochopil, že toto vše neseme v sobě všichni společně.

Když jsem se vrátil zpět ze dveří do karavanu Phuri babi, byl jsem již někým jiným. Řekla mi: „Ode dneška se budeš jmenovat Khamoro a budeš předávat druhým naši lásku a moudrost.“ Celý můj život a pohled na vše se změnil. Konečně jsem byl volný. A dělal jsem si věci podle svého. Šel jsem za otcem Lulud'i a poprosil ho, aby mi dal svoji dceru za ženu. Otec Lulud'i se na mě usmál a řekl: „No konečně.“ A podal mi ruku a pevně mě objal.

Vrátil jsem se ke starému řemeslu svého otce a dědy. S Lulud'i jsme žili spokojený kočovný život plný pravdy a lásky. Kam nás cesta zavede, to jsme však nevěděli...

Konec

Veronika Kačová
ilustrace: Miroslav Golich

Setkání s romským fotografem Robinem Striou v NZDM Rubikon

Ve středu 22. května proběhl v klubovně NZDM Rubikon ve Vsetíně fotografický workshop s Robinem Striou z Brna. Setkání se postupně zúčastnilo 21 dětí. Akce byla uspořádána pro malé i velké. Při prezentaci jim Robin ukazoval, co je na fotografii důležité. Děti se naučily profesionálně nastavit foťák, učily se pracovat se světlem a se stíny. Poté si prakticky zkoušely fotit portréty. Robin je podporoval, dával jim cenné rady, na čem můžou zapracovat. Všichni zúčastnění měli možnost se od něj nechat profesionálně vyfotit. Snažil se jim vysvětlit, co znamenají gesta, která klienti používají. Také dětem vyprávěl svůj životní příběh. Na závěr dětem řekl, že když chtějí něčím být a něčeho dosáhnout, mají si za tím jít a pracovat na sobě.

Robin Stria je romský profesionální fotograf, sociální pracovník a vedoucí komunitního centra v Brně. Je autorem prvního romského sitcomu Miri Fajta. Fotí svatby, módu, přírodu, portréty.

„Postoj pracovníků k dětem během workshopu byl samozřejmě profesionální a takový, který je podporuje v tvorbě a snaze se něco naučit. Děti byly velmi živé a vděčné za to, že k nim někdo zavítal a připravil si pro ně nějaký program. Bylo vidět, že pracovníce jsou překvapené, jaký je rozdíl, když workshop vede lektor stejného etnika. Jak to tak u dětí z málo podnětného prostředí bývá, jejich pozornost je opravdu jen chvilková, takže bylo trochu umění je zaujmout, ale to si myslím, že se nám ve spolupráci s kolegyněmi z Diakonie podařilo. Nejvíce děti bavilo se fotit a pózovat, pár z nich okouzlo samotné focení, kompozice a nastavení. Všem předcházela kratší „filosofická“ rozprava o tom, co je vlastně krásné a proč. Z dětí padaly velmi zajímavé odpovědi, které ukazují hluboko do sociálního vyloučení a přibližují mi vždy o kousek blíže kulturu lidí, kteří jsou nějak vyloučeni,“ zhodnotil setkání Robin Stria. **Veronika Kačová**

Hudební léto v Muzeu romské kultury v plném proudu

Muzeum romské kultury připravilo jako doprovodný program k výstavě Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní sérii koncertů. Celou sérii zahájili Bagárovci a Kristovci při vernisáži výstav. Cimbálová muzika Milana

Horvátha se speciálním hostem Viliamem Oračkem vystoupila 30. května, v sobotu 8. června pódium patřilo Marku Balogovi a jeho hostům z Budapešti. Na 27. června bude pódium Muzea romské kultury k dispozici začínajícím i zkuše-

ným muzikantům. Máte jedinečnou možnost na pódium vystoupit a podílet se tak přímo na programu muzea. Přihlásit se můžete na adrese hudba@rommuz.cz.

Lucie Horáková
foto: Adam Holubovský

www.romea.cz
informační portál o světě Romů

Diskriminace a rasizmus v kostele

Sledoval jsem slovenskou kauzu, která pojednávala o prvním svatém přijímání dětí a o diskriminaci romského děvčátka. Tento případ jasně poukázal na přístup bílých věřících k černým věřícím. Bílí si nepřáli, aby černé romské děvčátko připravené na svaté přijímání sedělo v kostele v lavici s jejich dětmi. Slovenští silně věřící rodiče tak ukázali světu, jak vnímají víru v Boha, lásku k bližnímu i svůj přístup ke křesťanskému a občanskému životu.

Romská rodina si stěžovala na tento přístup i na tuto nemravnou skandální církevní a společenskou událost. Farář i jeho farnost křesťanskou romskou rodinu nepodpořili, vymlouvali se na přání bílých rodičů a v této nemravné a potupné církevní kauze ještě podpořili gádže. Naše romské rčení: Rom Romeha, gadžo gadžeha (Rom s Romem a gadžo s gadžem) se v tomto případě doslova a do písmene potvrdilo.

Ani farář ani jeho farnost nechtěli, aby černé dítě sedělo v kostele v lavici s bílými dětmi. Otče náš, smiluj se nad námi lidmi, neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od všeho zlého. Amen. I když se tajemství víry v Boha prezentuje jednoduše a obyčejným slovem, tak tomu mnozí věřící nerozumí. Písmo svaté si vysvětluji podle svých vlastních potřeb, spáchaných hříchů a podle svého společenského zařazení. Tedy záhadou

není písmo svaté, ale samotní věřící. V Trnavské kauze: První svaté přijímání dětí, selhal nejen farář, ale i farnost. Věřící i nevěřící Romové je kritizovali, přidávali se k nim i někteří Slováci a svěští poslové církve strkali hlavy do písku jak pštroši. Pořád se jen vymlouvali, zapírali Boha a nechťeli přijmout zodpovědnost za sebe ani za své ovečky.

Dehonestovali tak významné postavení farářů i poselství církve ve společnosti. Boha jeho, i v tomto případě se potvrdilo světské lidové rčení: Já nic, já muzikant. Sám farář podporoval diskriminaci ve svém kostele. Ale kdyby se Romů zastal, tak mohl mít ve své salaši bílé i černé ovečky spolu a žinčici by měl pořád bílou. Bééé, člověče, faráři Vojtku, omluv se a chovej se tak, jak chceš, aby se lidé chovali k tobě. Romové se dovolávali svých práv, slovenská církev mlčela a zdevastované slovenské demokratické zákony také.

Otče náš, smiluj se nad námi, uzdrav nemocné, uzdrav choré a trpící národy. Neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od všeho zlého. Amen. Bůh nedělá rozdíly mezi lidmi, s láskou přijímá každého stejně. Víra v Boha ale nespočívá v tom, že člověk chodí do kostela proto, aby neutrpěla jeho pověst.

Kristovi následovníci by měli víru v Boha všemohoucího dokazovat svými skutky i mimo kostel. A díky Bohu, stalo se tak. Příkla-

dem v této kauze je slovenský občan a politik bojující za lidská i občanská práva Igor Matovič. On jediný se veřejně zastal potupené romské rodiny. Romům tak navrátíl pocit spravedlnosti a sebevědomí a většinové společnosti dal najevo, že mu není lhostejný vývoj demokracie v krajině pošpiněné fašistickou ideologií. Jeho počín by měl vejít do dějin boje proti rasizmu a diskriminaci.

V tomto boji přišlo o život už mnoho Romů, a rčení: Kdo do tebe kamenem, ty do něj chlebem, vůbec nepřináší společnosti prospěch ani žádné změny. Ani se tomu nedivím, když je víc než jasné, že věřící rodiče vedou své děti k víře v Boha tím, že oni sami projevují lásku svému bližnímu rasizmem, diskriminací a nenávistí. Jako křesťané nejsou tím, kým by měli být, a myslím si, že modlitbu z jejich úst vnímá Bůh s odporem. Tito zdevastovaní křesťané nikdy nepoznají Boží milost, nenajdou klid v duši ani kontakt s Bohem.

Také věřím, že u svých dospělých a opravdu věřících dětí budou těmi největšími hříšníky. Otče náš, odpusť těmto zbloudilým ovčím jejich hříchy a vyžeň z jejich duší ďábla i Kotlebu. Slunce zapadá, nad Tatrou se blýská, Bože, zachraň slovenský národ i slovenské křesťanství. Otče náš, ukaž křesťanům v černých uniformách cestu k věřícím lidem i k lidem dobré vůle. Amen.

Gejza Horváth

E diskriminacija he o rasizmus andre khangeri

Dikhavas jekh serviko kauza, džalas pal le čhavorengro svato prijimaňe, he sar has paš ada diskriminiňimen jekh romaňi čhajori. Aja kauza sikhaḏas, vaš soske l'ikeren o parne kresṯana le kale kresṯanen, le Romen. O parne nakamenas, hoj e kal'i romaňi čhajori pririchtimen pro svato prijimaňe te bešel andre khangeri paš lengre parne čhavore. O servika daja the dada, so fest dživen le Devleha, sikhade la lumake, sar paťan le Devles, savo kaml'ipen hin len ke peskre nekpašeder manuša, he kija peskro kresṯansko he občansko dživipen. E romaňi fajta pes žalinelas pre ada pristupos, pro džungalo cirkevno emberšikos, he pre bari škandalno situacija. O rašaj he leskri farnosṯa la romaňa fajta napol'ikerde, vihvarinenas pes pro parne dada, daja, he andre kaja džungal'i kauza mek pol'ikerde le gadžen avka, hoj pes vaš lenge zaačhile.

Amaro romano goḏaveripen phenel: Rom Romeha, gadžo gadžeha. (Rom s Romem a gadžo s gadžem.) U andre kaja situacija ale lava avile sa avri pro čačipen. O rašaj aňi leskri farnosṯa tiž nakamenas, hoj e kal'i čhajori te bešel andre khangeri pre jekh lavka le parne čhavorenca. Dado amaro, dikh pre amende pro manuša, ma l'idža amen ki oda, so nane perdal amende. Afe le amendar savoro, so hin bibacht. Amen. Hijaba e vira čhinel pal o Del jednoduches he običajne laveha, he avka oleske varesave manuša, so paťan le Devles, naachafon. O svata lava peske len sar kamen, he sar lenge kampil, so kerde bibacht, he pal oda, savo than hin len maškar o nipos. Vaš ada nane došaľi e Bibľija, afe ola džene, so paťan Devles. Andre aja

Trnavakeri kauza: Paš o peršo čhavorengro svato prijimaňe, kerđas bibacht o rašaj, he e fara. Le Devles paťandutne, he na paťandutne Roma kerenas pre lende bida, u le Romenge l'ikerenas sera he varesave Slovaka, afe o cirkevna šerale ispidenas o šere andre poši sar pštroši. Napriznajinenas peskri doš, pekle tele he le Devles angl'oda, hoj nakamenas te avel zodpovedna vaš peske he vaš peskre bakrore. Meľarenas o paťivalo than le rašajenge he e cirkevno idea maškar o manuša. Devla, he paš kada avilaš avri pro čačipen o goḏaver lava: Me nič, me lavutaris. (Já nic, já muzikant.) O rašaj korkoro podporinlas e diskriminacija andre peskri khangeri. Afe te pes zaačhl'ahas vaš o Roma, ta šaj les avilaš andro košaris parne he kale bakrore jekhetanes a e žinčica bi les ul'ahas he avka parňi. Bééé, tu manušeja, rašajeja Vojtku, odmang pes a l'iker pes avka, sar kames, hoj o manuša pes te l'ikeren kija tute.

O Roma kamenas peskro pravos, e slovensko cirkva has cicho u ale zameľarde he o slovenska zakoni. Dado amaro, dikh pre amende pro manuša, sasťar le nasvalen, sasťar le nipen, he ola nipi, so cerpinen. Ma l'idža amen ki oda, so nane perdal amende, le amendar savoro, so hin bibacht. Amen. O Del naulavel o manuša, kaml'ipnaha prilel ke peste savoren. Ko paťal Devles, ta naphirel andre khangeri angl'oda, hoj te na perel tele leskri paťiv. Ko paťal Devles, ta e vira ke leste sikhavel peskre skutenca. Hvala Devleske, avka pes he ačhiľas. O drom savorenge sikhaḏas jekh serviko goro, o pol'itikos, so pes marel vaš o manuša he vaš lengre čačipena, o Igor Matovič. Ča jov

korkoro pes zaačhiľas vaš tele pekľi romaňi fameľija. Le Romenge visarḏas pale lengri paťiv, u savore manušenje diňas te džanel, hoj nane leske jekh, so avela dureder la demokracijaha, so andre meľarḏa e fašisticko ideologija. Kada, so kerđas o Matovič, bi pes kamelas te zapisinel andre rasisticko he diskriminačno historija. Andre kada mariben o rasisti imar but Romen murdarde u o goḏaver lava phenen: Ko andre tute bareha, tu andre leste mareha. (Kdo do tebe kamenem, ty do něj chlebem.) Ala lava andre spoločnosť naanen ňisavi chasna, he nane pal lende aňi nič te dičhol. Aňi man oleske načudal'inav, te dikhav hoj o daja, o dada l'idžan peskre čhavoren ki o Del avka, hoj jon korkore sikhaven peskro kaml'ipen ki o Del le kale manušenje le rasizmoha, la diskriminacijaha a la choľaha.

Sar kresṯana sikhaven, hoj nane ola manuša, so bi kamenas te el, he duminav mange, hoj sar pes modľinen ki o Del, ta o Del našt'i len šunel avri. Ala karikaturi kresṯana šoha naprindžarena le Devleskro lačhipen, lengri vod'i len nadela šoha smirom u le Devleha pes šoha natal'inena. Tiž paťav oleske, hoj lengre čhave len nadena šoha paťiv, hoj ňisoske len naľikeren. Dado amaro, odmukh kale zabludzimen bakrenge lengro džungal'ipen, trade avri andal lende le benges he le Kotlebas. O kham imar zadžal, upral o Tatry pes bliskinel, Devla, zaačh tut vaš o slovensko nipos he vaš o servika kresṯana. Dado amaro, sikhav le kresṯanenge andro kale uniformi o drom ki o manuša, so paťan le Devles, he ki o manuša, so kamen ča o lačhipen. Amen.

Gejza Horváth

Romano verdan

(3. koter)

„Av pašeder, čhavo,“ phenḏa zorale hangoha. „Sal talentimen, aľe mušines te rakhel tiro talentos, so hin andre tute garudo. Mukhes avren, hoj te digirinen tiro dživipen, vašoda hoj tut ehin nalačhi kleja andro tiro jilo.“ E Phuri baba l'ilaš avri khatar peskro viganos somnakuňi kleja, šukar jepaškuč. Podiňas mange la. „E simbolika la klejake znameňinel, hoj te rakhel tiro kher the tiro porjadkos. Tu tiro kher the porjadkos našaḏal, mukhl'al avreng, hoj tutar te len koda, savo sal. Tu kol'a kleja našaḏal, vašoda tuke adaďives dav dujto. Ehin oda kleja khatar koda vudar, so hino palal andro verdan. Pal koda vudar pes tuke sikhavela koda, so našaḏal, the koda, soste andro dživipen naachal'uvehas.“

Vobec naachal'uvavas, sar bi pal koda vudar vareso majinlas te avel. Kerel peske e Phuri baba mandar pheras, abo mange kaleha kamel vareso te phenel? E Luluďi dikhľa, hoj som sar dilino. l'las man vastestar the anḏas man ko vudar sigeder, pokľa bi vareso kamavas te phenel. Phenḏas: „Mušineha tuke te sikhľol pre kada, hoj hin vjeci the ačhibena, save hine bareder, než save džanes.“

Thoḏom e kleja andro vudar. Otočinḏom laha duvar the džalas te šunḏol phurikaňi melodija khatar gil'i Dželem Dželem. Polokes phuterďom the geľom andre, o vudar pes pal mande polokes andre phandľas.

Aviľom andro somnakuno than. Nadikhľom andre leste miro teštos. Pašal džalas te šunḏol o gil'a the hanga. Ňisostar nič čujinḏom, sar vareko ke mande avelas pašeder. E somnakuňi farba pes chudľas te visarel, the o than pes kerđas avri andro romane ornamenti the romane simboli. Maškaral pes točinelas e čakra, pre ľavo the pre pravo sera, džalas sigeder he sigeder. Khatar čakra geľas avri e jag, savi man andre peste cirďlas. The pal'is sar phundraďom o jakha, ta terďuvavas pre luka paš o verdan andro miro čhavoripen.

Dikhľom man sar somas čhavoro. Mire papus, dades, la da, sar sam savore peha. O papus kerlas le kaštendar hrački, save pal'is bikenavlas. E daj tavelas andre piri gulašis, o dad kerlas o kašta. O kipocis pes našaḏas, the sikhade pes aver the aver sceni andro miro dživipen, the pal'is o sceni khatar dživipen mira dakro the dadeskro, the le papuskro, khatar berša, sar mek nasomas pro svetos. Sar te bi man propelomas andro berša pale the dikhľom pribehos pal o phiripen mira famil'ijakro. Sa andre peste perlas the pal'is achal'iolom kaleske, hoj he sako gesto, asaben abo lav ehas peskri hodnota. Dikhľom barval'ipen andre romaňi vod'i the kultura. Sako krokos, dži kim doavľom pale pre peršo začatkos the dikhľom perše Romen. Čirlastar the čirlastar pale, sar kadaj mek naterďonas kale fora. Dikhľom, sar peršo radošťa the khel'iben amenge diňas korkoro o Kham. The akana achal'iolom, hoj kada savoro l'ikeras andre peste jekhetane.

Sar aviľom pale khatar vudar andro verdan khatar Phuri baba, somas imar vareko aver. Phenḏas mange: „Akanastar tut vičineha Khamoro, the deha avreng amaro kamiben the god'i.“ Calo miro dživipen the dikhiben pre savoro ehas aver. Chvala, somas slobodno. The keravas mange o vjeci kavka, sar kamavas me. Geľom pal o Luluďakro dad the mangavas les, hoj la mange te del romňake. La Luluďakro dad pre mande asaľas the phenḏas: „No chvala.“ The diňas mange o vast the zorales man obchudľas.

Keravas pale o purano remeslos, so kerlas miro dad the papus. La Luluďaha peske dživahas kočovno dživipen, andre savo ehas čačipen the kamiben. Kaj amen o drom lela, kada hem nadžanahas...

Agor

text: Veronika Kačová
ilustrace: Miroslav Golich

Vakeren romanes

pheras	vtip, žert
pherasa	vtipy
pherasuno	legrační
pherasuno manuš	vtipný člověk
Bijo pherasa našt'i dživas.	Bez legrace nelze žít.
Varekana o Roma džanenas pherasa,	Kdysi Romové uměli legraci,
choc phares dživenas.	přestože žili těžce.
Oda len l'ikerelas.	To jim dávalo sílu žít.
Šaj lošanas, so amen hin:	Můžeme být rádi za to, co máme:
o sasťipen,	zdraví,
la fameľija,	rodinu,
la da, le dades.	rodiče.
Sar sas terne, sas čorore.	Když byli mladí, byli chudí.
Nasas len oda, so amen.	Neměli to, co máme my.
Sas bachtale.	Byli šťastní.
Vašoda šaj avas barikane.	Proto můžeme být hrdí.
Nakampil amenge but love, barval'ipen.	
	Nepotřebujeme moc peněz, bohatství.
Pal'ikeras Devleske, so amen hin.	Děkujme Bohu za to, co máme.
	Janko Horváth

červenec – září 2019

Volné vstupy do výstav

5. 7. Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje
2. 8. Evropský den připomínky holokaustu Romů

Všechny programy se konají v Muzeu romské kultury, není-li uvedeno jinak. Změna programu vyhrazena. Z uvedených akcí bude pořízen fotografický a audiovizuální záznam. Materiál může být zveřejněn.

Otevírací doba
Úterý–Pátek 10–18h
Neděle 10–18h

Muzeum romské kultury, s. p. o.
Bratislavská 67, 602 00 Brno
+420 775 407 065
media@rommuz.cz

facebook.com/muzeum.romske.kultury
instagram.com/muzeumromskeskultury
twitter.com/muzeumromskeku1
linkedin.com/company/muzeum-romske-kultury

rommuz.cz

muzeum

romské

kultury

Foto: Cimbalista Jan Gašpar Hriško, 70. léta 20. stol. Foto: Autor neznámý, ze sbírky Muzea romské kultury

stálá expozice

Příběh Romů

Dějiny Romů od starověké Indie až po události II. světové války a současnost. Možnost komentovaných prohlídek v ceně vstupného po předchozí domluvě na e-mailu: lektor@rommuz.cz nebo tel.: +420 545 214 419.

přechodné výstavy

8. 5. 2019 – 3. 5. 2020

Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní

Od šlechtických dvorů, venkovských muzik, městských kaváren až po prestižní světová pódia jsou Romové světu známi jako hudebníci, neboli lavutara. Hudba Romů je akademická i neškolená, oficiální i spontánní, zpívaná i instrumentální, domácí i virtuózní. Přes fascinující rozmanitost jejích podob, žánrů a druhů pro ni ale zůstává již po staletí charakteristické, jak nezastupitelné a neodlučitelné provází běžný i sváteční život Romů. Skrze hudbu Romové poznávají svět a svět skrze hudbu poznává Romů.

Výstavní projekt Lavutara vznikl ve spolupráci s desítkami hudebníků, organizátorů hudebního života, výrobců a opravářů hudebních nástrojů a dalších pamětníků. Představuje hudbu Romů jako živou kulturu z perspektivy jejich aktérů na základě výzkumu sledujícího několik významných hudebních rodin v Brně v období od poválečných let do současnosti, ve kterých se předává hudební řemeslo z generace na generaci. **Kurátoři:** Matyáš Dlab, Anna Babjárová, Gejza Horváth, Zbyněk Andrš

Doprovodný program k výstavě:

- Hudební léto v Muzeu romské kultury**
25. 7. 17h Komentovaná prohlídka výstavy
19h Večer autorské tvorby, během kterého zazní legendární brněnské písně. Na jednom pódiu vystoupí **Zdeněk Lázek & V.I.P. Band** a písničkář **Gejza Horváth**.
19. 9. 16–18h **Dust in the Groove** – hudební workshop pro děti k výstavě Lavutara: dětský workshop improvizace, zvukových možností a hudebního tvoření s Radimem Hanouskem a jeho hosty (nástroje s sebou!)
- 18h Kurátorská prohlídka s Gejzou Horváthem

veřejné akce

20. 8. 2019 11h

Pietní akt v Hodoníně u Kunštátu

Během pietního aktu budou vystaveny oceněné studentské práce vítězů Soutěže Emilie Machákové a Karla Holomka s tématem připomínky romského holokaustu pro studenty a absolventy AVU a HAMU. Zazní i oceněná skladba op. 42 „1396“ pro altový saxofon, malý buben a činel věnovaná Památníku Hodonín u Kunštátu a památce obětí romského holokaustu, která vznikla díky soutěži na Katedře skladby na HAMU.

25. 9. 2019 17–20h

Lety

Den otevřených dveří v prostorách bývalého vepřína, poslední příležitost vidět areál před demolicí, seznámení s průběhem prací na úpravě pietního místa, prezentování výsledků archeologického průzkumu.

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)

1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)

1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)

menší formát – 7 Kč/cm²

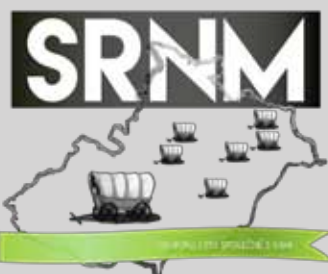
Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na: holomkova@srnm.cz

Vydávání Romano hangos

podporuje Ministerstvo kultury
České republiky

Vážení čtenáři, pokud jste dostali tyto noviny do schránky, pravděpodobně zpracováváme vaše osobní údaje (jméno, adresa) za účelem doručování těchto novin. Pokud nesouhlasíte s tímto zpracováním, napište nám na srnm@srnm.cz a my vás z databáze vyřadíme.

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství
Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srnm.cz

číslo účtu:
230 0066 1977/2010

HUDEBNÍ LÉTO

V MUZEU ROMSKÉ KULTURY

27. 6. 2019

17:00 – Komentovaná prohlídka výstavy Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní
19:00 – OPEN STAGE – otevřené pódium pro začínající i zkušené muzikanty. Chcete vystoupit v Muzeu romské kultury se svou skupinou či sólově? Kontaktujte nás na našich sítích nebo na některém z koncertů Hudebního léta.

25. 7. 2019

17:00 – Komentovaná prohlídka výstavy Lavutara. Cestami romských muzikantů a jejich písní
19:00 – Večer autorské tvorby, během kterého zazní legendární brněnské písně. Na jednom pódiu vystoupí Zdeněk Lázek & VIP Band a písničkář Gejza Horváth.

Projekt vznikl za finanční podpory statutárního města Brna

Muzeum romské kultury
Bratislavská 67, 602 00 Brno
+420 775 407 065
media@rommuz.cz
www.rommuz.cz
f muzeumromske.kultury

MINISTERSTVO KULTURY • | • | • | • | A2